

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 17. maj 2011

Rådsmøde (udenrigsanliggender/udviklingsdelen) den 23.-24. maj 2011

SAMLENOTAT

1. Situationen i Sydsudan.....	2
2. Vand.....	5
3. Status for EU's udviklingsbistand.....	7
4. (Evt.) Elfenbenskysten.....	9

1. Situationen i Sydsudan

KOM (2011) 0250

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet forventes at modtage en orientering om udviklingen i Sydsudan efter folkeafstemningen i januar 2011 om selvstændighed med vægt på EU's muligheder for at yde udviklingsbistand til et selvstændigt Sydsudan. Et forslag til rådsafgørelse om 200 mio. EUR i bistand vil muligvis blive forelagt. Endvidere forventes Rådet at blive orienteret om arbejdet med at udvikle en overordnet strategi for Sydsudan, der skal sikre maksimal koordination af EU's mange indsatser, samt arbejdet med mulighederne for anvendelse af fælles programmering. Der forventes ligeledes en kort politisk drøftelse, fortrinsvis vedrørende koordination af en fælles eller samtidig anerkendelse af Sydsudan som selv selvstændig stat.

2. Baggrund

Efter det overvældende flertal for selvstændighed ved folkeafstemningen i januar 2011 forventes Sydsudans regering at erklære landet for selvstændigt den 9. juli 2011, hvor Nord/Syd fredsaftalen udløber. Sudan har modtaget udviklingsbistand fra Den Europæiske Udviklingsfond (9. EUF) under Cotonou-aftalen, men har ikke ønsket at underskrive den reviderede Cotonou-aftale, idet der i aftalen er en henvisning til samarbejdet med Den Internationale Straffedomstol (ICC), der i 2009 udstedte arrestordre på Sudans præsident Bashir. Det betyder, at Sudan (inkl. Sydsudan) ikke kan modtage bistand via den 10. Europæiske Udviklingsfond (10. EUF). Ved Sydsudans selvstændighed forventes landet at indgive anmodning om tiltrædelse af Cotonou-aftalen.

I juli 2010 besluttede Rådet at bevilge 150 mio. EUR i form af bistandsmidler frigjort fra projekter under den 9. EUF og tidligere EUF'er til afhjælpning af behovene hos "de mest sårbare befolkningsgrupper i Sudan". Af dette beløb er 85 mio. EUR øremærket Sydsudan. Idet Sydsudans behov for stats- og kapacitetsopbygning og behovene for udvikling hos befolkningen er meget omfattende, har Kommissionen fremlagt et forslag til bevilling af yderligere 200 mio. EUR i form af frigjorte bistandsmidler fra projekter under den 9. EUF og tidligere EUF'er.

Med henblik på at effektivisere bistanden og derved minimere omkostningerne er EU og medlemslandene enedes om at forsøge at udvikle en fælles tilgang til koordination og programmering af bistanden til Sydsudan for perioden 2011 – 2014. Bestræbelserne skal føre til udviklingen af et strategipapir, der er tilpasset Sydsudans Udviklingsplan, der er under forberedelse, og søge fælles synergier med ikke-EU medlemslandes bistand. Det forudses, at EU's bistand vil fokusere på uddannelse, sundhed, rent vand, institutionsopbygning og bæredygtig brug af naturressourcer, samt sikkerhed og regeringsførelse.

I EU drøftes p.t. muligheden for, om en fælles eller samtidig anerkendelse af alle 27 EU lande kan finde sted i forbindelse med Sydsudans uafhængighed den 9. juli 2011.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Rådet ventes at modtage en orientering om EU's bestræbelser på at udmønte tidligere beslutning om at yde Sydsudan bistand fra Den Europæiske Udviklingsfond, og et forslag om yderligere bistand på 200 mio. EUR forventes muligvis forelagt Rådet til godkendelse. Der forventes ligeledes en orientering om arbejdet med at udvikle en model for bedre koordination og anvendelse af fælles programmering af EU's bistand. Ligeledes forventes en kort politisk drøftelse fortrinsvis vedrørende mulighederne for en fælles EU anerkendelse af Sydsudan.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslaget's konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslaget's konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget indebærer en ændret anvendelse af midlerne i Den Europæiske Udviklingsfond (EUF) på 200 mio. EUR. til Sydsudan som bidrag til gennemførelsen af den treårige udviklingsplan for Sydsudan i 2011-2013. Ændringen etableres i form af frigjorte bistandsmidler fra projekter under den 9. EUF og tidligere EUF'er og forvaltes af praktiske grunde i overensstemmelse med de regler og procedurer, der gælder for den 10. EUF. Den ændrede anvendelse indebærer ikke en yderligere forpligtelse til indbetaling til Den Europæiske Udviklingsfond, end der allerede følger af de interne aftaler mellem EU-medlemslandene om oprettelse af de respektive fonde. Danmarks budgetandel for EUF 9 er 2,14 pct. og for EUF 10 er den 2,00 pct. Danmarks bidrag til Den Europæiske Udviklingsfond afholdes inden for rammerne af den samlede danske bevilling til udviklingslandene.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om at øge EU's bistand til Sydsudan, herunder godkende det fremlagte forslag om yderligere bistand, og tilslutning til bestræbelserne på at udvikle en model for bedre koordination og anvendelse af fælles programmering af EU's bistand til Sydsudan. Der forventes endvidere bred enighed om det hensigtsmæssige i en fælles EU anerkendelse.

11. Regeringens generelle holdning

Regeringen vil arbejde for, at der opnås enighed om øget EU bistand til Sydsudan bl.a. gennem optagelse i Cotonou-aftalen, og til et fremlagt forslag om bevilling af 200 mio. EUR. Der forventes endvidere generel opbakning til udvikling af en model for bedre koordination og anvendelse af fælles programmering af EU's bistand til Sydsudan. Regeringen støtter endvidere bestræbelserne på at fremme en fælles EU anerkendelse.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sudan har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 28. januar 2011.

2. Vand

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte det ungarske formandskabs diskussionspapir om vand og udvikling samt give kommentarer til papirets forslag om at styrke fokus på vand som et centralt aspekt i bæredygtig udvikling og grøn vækst i EU's nye udviklingspolitik og som et positivt bidrag/initiativ i forhold til Rio +20 konferencen i juni 2012.

Med afsæt i udviklingsministrenes diskussion forventes efterfølgende på arbejdsgruppe-niveau udarbejdet input til rådskonklusioner om vand til miljørådets møde den 21. juni 2011.

2. Baggrund

Dagsordenspunktet og et foreliggende diskussionspapir er blevet til på initiativ af det ungarske formandskab. Papiret har været diskuteret på arbejdsgruppeniveau (udvikling) ved flere lejligheder, samt inden for rammerne af EU's Vandinitiativ.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Formandspapiret er et indspil i den politiske debat omkring vands rolle i EU's udviklingspolitik.

Med papiret sætter formandskabet fokus på vand som en essentiel ressource for økonomisk udvikling og vækst i udviklingslandene, herunder i forhold til grøn økonomi / vækst diskussionen. Både landbrug og energi er vandforbrugende sektorer, som allerede på nuværende tidspunkt begrænses af knaphed i vandressourcer i mange lande. Vandmangel og variabilitet i vandtilgængelighed forventes at stige i fremtiden som følge af klimaforandringer og et generelt øget behov for ressourcer til øget produktion. Dette stiller store krav til forvaltningen af ressourcen og til investeringer i vandinfrastruktur til andre formål end drikkevand, herunder landbrug, energi og forebyggelse af oversvømmelser. Endvidere spiller vand og sanitet en vigtig rolle i at opnå 2015-målene. Endelig understreges det i papiret, at delte vandressourcer i navnlig i Afrika og Centralasien også har en freds- og sikkerhedspolitisk dimension, hvor EU har særlige forudsætninger for at hjælpe i kraft af egne erfaringer med forvaltning af delte floder.

Hensigten med formandskabspapiret er dels at medvirke til at integrere vandaspektet i EU's nye udviklingspolitik med fokus på vands rolle ift. grøn økonomi og vækst-dagsordenen dels at give et indspil til EU's positioner i forhold Rio +20 konferencen i 2012. Konkret foreslås det, at Rådet beder Kommissionen om at udarbejde en politik for vand og udvikling samt om at foreslå konkrete vandinitiativer, der bidrager til bæredygtig udvikling og vækst.

Med afsæt i ministrenes diskussion forventes efterfølgende på arbejdsgruppe-niveau udarbejdet input til rådskonklusioner om vand på miljørådets møde den 21. juni 2011.

5. Europa-Parlamentets udtalelser
Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Nærhedsprincippet
Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslagetes konsekvenser herfor
Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet
Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring
Sagen har ikke været i høring.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger.
Vand-papiret fra det ungarske formandskab er blevet positivt modtaget. Der forventes generel enighed om, at vand er et vigtigt emne i forhold til grøn økonomi og vækst og generel støtte til papirets overordnede konklusioner og anbefalinger.

11. Regeringens generelle holdning
Papiret flugter med danske positioner på området. Det komplementerer opfattelsen af vand som primært et spørgsmål om drikkevandforsyning og opnåelse af 2015-målene, med en understregning af vigtigheden af vand som en essentiel ressource for produktion og vækst. Papirets konklusioner og anbefalinger ligger i tråd med Danmarks udviklingspolitiske prioriteter med øget fokus på behovet for økonomisk vækst og beskæftigelse under hensyntagen til beskyttelse af miljø og under hensyntagen til udfordringerne som følge af klimaforandringerne.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg
Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Status for EU's udviklingsbistand

KOM (2011) 0218

Nyt notat.

1. Resumé

Med henblik på at kunne rapportere herom til Det Europæiske Råd (DER) vil Rådet drøfte opfyldelsen af EU's bistandsforpligtelser og nødvendige tiltag for at sikre, at EU kan opfylde tilsagnene om kollektivt at yde 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand i 2015.

2. Baggrund

EU har i rådskonklusioner fra maj 2005, som igen er bekræftet af konklusioner fra det Europæiske Råd i juni 2005, forpligtet sig til kollektivt at yde 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand i 2015. I 2015 skal de 15 gamle EU-lande således hver især nå målet om 0,7 pct., de 12 nye EU-lande skal nå 0,33 pct., og de lande, der som Danmark hele tiden har ligget over 0,7 procent målet, har forpligtet sig på at "remaining above this level", dvs. have en bistandsprocent over dette niveau.

Som et mellemliggende mål gælder, at EU i 2010 kollektivt skulle yde 0,56 pct. af BNI i bistand. Dette mellemliggende mål bygger på, at de 15 gamle EU-lande i 2010 individuelt skulle yde mindst 0,51 pct. af BNI i udviklingsbistand, og at de lande, der er trådt ind i EU efter 2002 skulle yde mindst 0,17 pct. af BNI i udviklingsbistand i 2010. Kommissionen udarbejder hvert år en større rapport om opfyldelsen af EU's bistandsforpligtelser. Af rapporten for 2011 fremgår, at EU's samlede bistand i 2010 nåede historiske højder på EUR 53,8 mia. eller 57 procent af den samlede globale bistand. EU nåede dog ikke målet for 2010 på 0,56 pct. af BNI: Bistanden repræsenterede således kun 0,43 pct. af EU-landenes samlede BNI. 18 medlemslande øgede i 2010 deres bistand, mens kun ni medlemslande nåede deres individuelle mål for 2010, herunder Danmark, Luxembourg, Nederlandene og Sverige, som er de eneste lande med en bistandsprocent på/over 0,7.

I juni 2010 genbekræftede Det Europæiske Råd EU's bistandsforpligtelser for 2015 og besluttede at vende tilbage til spørgsmålet hvert år på grundlag af en rapport fra Rådet.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Formålet med drøftelsen er at gøre status over gennemførelsen af EU-landenes bistandsforpligtelser, herunder drøfte udsigterne for at nå målet om kollektivt at yde 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand i 2015 samt nå til enighed om Rådets rapport til Det Europæiske Råd om opfyldelsen af EU's bistandsforpligtelser.

5. Europa-Parlamentets udtalelser
Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Nærhedsprincippet
Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslaget's konsekvenser herfor
Ikke relevant.

8. Forslaget's konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet
Rådets rapport til Det Europæiske Råd har ikke konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

9. Høring
Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger
Der forventes at være tilslutning til, at Rådet gør status over sine bistandsforpligtelser og rapporter herom til Det Europæiske Råd.

11. Regeringens generelle holdning
Regeringen lægger vægt på, at EU-landene overholder deres bistandsforpligtelser, og at de EU-lande, som ikke har nået de mål, de har forpligtet sig på at nå i 2010, gør en aktiv indsats for at sikre, at målet for 2015 kan nås.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg
Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 6. november 2009.

4. (Evt.) Elfenbenskysten

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Udviklingskommissær Piebalgs forventes på rådsmødet under eventuelt kort at orientere om sit nyligt gennemførte besøg i Elfenbenskysten, der har til formål at undersøge, hvordan EU bedst kan støtte fred og udvikling i landet.

2. Baggrund

Efter arrestationen af den tidligere præsident Laurent Gbagbo den 11. april 2011, som siden valgnederlaget i november 2010 havde nægtet at træde tilbage, er den umiddelbare politiske krise i Elfenbenskysten blevet løst, og kamphandlinger mellem væbnede styrker mere eller mindre bragt til ophør. Ligeledes er den demokratisk valgte Alassane Ouattara omsider blevet indsat som præsident.

Der udestår fortsat kæmpemæssige sikkerhedsmæssige som humanitære udfordringer for præsident Ouattara samt store opgaver med genopbygning af landet og en national forsoningsproces i kølvandet på den seneste borgerkrig.

Sikkerhedsmæssigt er der fortsat væbnet modstand fra lokale militser nogle steder i landet, herunder i dele af Abidjan, og der er behov for, at præsidenten hurtigst muligt genetablerer lov og orden i hele Elfenbenskysten.

Fsva. den humanitære situation betegnes denne fortsat som alarmerende af UNHCR, der vurderer, at der primo maj 2011 er op til 177.500 tilbageværende flygtninge i nabolandene og op til 200.000 internt fordrevne særligt i den vestlige del af Elfenbenskysten. Der er behov for, at de rette omstændigheder etableres, så såvel flygtninge som internt fordrevne kan vende hjem under sikre forhold.

Som led i fremme af den nationale forsoningsproces er en anden vigtig opgave at gennemføre en undersøgelse af de alvorlige menneskerettighedskrænkelser, som blev begået under den seneste borgerkrig og efterfølgende stille de ansvarlige til regnskab. Iværksættelse af en national forsoning skal sikre, at borgerkrigen ikke blusser op på ny.

Ligeledes står landet over for en kæmpemæssig genopbygningsopgave med henblik på at bringe landets økonomi på fode igen samt skabe vækst og arbejdspladser.

Det internationale samfund med de regionale afrikanske organisationer AU og ECOWAS i spidsen, og med en håndfast indsats fra FN, har spillet en væsentlig rolle i begivenhederne, der førte til, at Ouattara kunne indsættes som præsident. EU har også ydet et vigtigt bidrag hertil, bl.a. med indførelse af målrettede sanktioner, der svækkede Gbagbos regime økonomisk. EU er nu i gang med at planlægge en bistandspakke, der skal hjælpe med genopbygning, national forsoning og tilbagevenden af de mange flygtninge og internt fordrevne.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Formålet er for udviklingskommissær Piebalgs kort at orientere om sit nyligt gennemførte besøg i Elfenbenskysten. Besøget sigtede mod at undersøge, hvordan EU bedst kan støtte fred og udvikling i landet efter borgerkrigens ophør.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes ikke nogen substansdrøftelse.

11. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side vil orienteringen blive taget til efterretning. Danmark støtter en aktiv EU indsats for at hjælpe med til at skabe fred og udvikling i Elfenbenskysten.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 8. april 2011.